

DOCENTENHANDLEIDING OP SCHRIFT

Fros van der Maden

Schrijfcursus Nederlands voor jonge anderstaligen
CEFR A2 / B1

Op Schrift
Schrijfcursus voor jonge anderstaligen
ISBN 978-94-6190-112-5

©2012 Fros van der Maden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden opgeslagen of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Correctiemodel vrije schrijfoopdrachten	7
3	Antwoorden gestuurde schrijfoopdrachten	8
	Blok 1	8
	Blok 2	10
	Blok 3	12
	Blok 4	14
	Blok 5	17
	Blok 6	19
4	Beoordelingsmodellen toetsen	21
	Blok 1	23
	Blok 2	25
	Blok 3	27
	Blok 4	29
	Blok 5	31
	Blok 6	33
5	Extra toetsen	35
	Blok 1 bis	37
	Blok 2 bis	39
	Blok 3 bis	41
	Blok 4 bis	43
	Blok 5 bis	47
	Blok 6 bis	49

1 Inleiding

Tekstsoorten en schrijftheorie

Met OP SCHRIFT bereiden jonge anderstaligen zich voor op het schrijven in het reguliere Nederlandse onderwijs. Er komen 24 tekstsoorten aan bod, van het vakantiekaartje tot de korte opiniërende tekst. Aan de hand van iedere tekstsoort leert de leerling nieuwe schrijftheorie toepassen.

Raamwerk NT2 en het Referentiekader Taal

Het niveau van de cursus is CEFR (of Raamwerk NT2) A2/B1. Bij de keuze voor tekstsoorten en schrijftheorie zijn de CEFR-niveaus gerelateerd aan de niveaus van het Referentiekader Taal van de commissie Meijerink. Dit laatste referentiekader beschrijft de niveaus die in het Nederlandse voortgezet onderwijs gehanteerd worden. Na de eerste drie lesblokken zal de schrijfvaardigheid van gemiddelde leerling op niveau 1F zijn. In de laatste drie blokken is hij op weg naar 2F.

Werkwijze

De cursus bestaat uit 6 blokken van 4 lessen. De leerling werkt individueel en in eigen tempo een lesblok door. Vanwege de cyclische opbouw van de lessen is het belangrijk dat leerlingen *alle* opdrachten maken én de *volgorde* aanhouden waarin ze worden aangeboden. Maak dit duidelijk aan de leerlingen en vertel ze ook dat ze altijd uitleg moeten vragen als ze iets niet snappen. Dit voorkomt dat ze opdrachten gaan overslaan of maar half maken.

Terwijl de leerlingen werken, geeft de docent en/of de klassenassistent individuele leerlingen feedback op vrije opdrachten en toetsen.

Gestuurde en vrije opdrachten

De *gestuurde* opdrachten (zonder *) kijken de leerlingen zelf na. De antwoorden staan achterin het leerlingenboek. Ze staan ook in deze docentenhandleiding.

Tijdens het werken in de klas geeft de docent feedback op de *vrije* opdrachten (met *). De toetsen vallen ook onder de vrije opdrachten.

Correctiesymbolen voor de vrije opdrachten

Feedback geven op de vrije opdrachten met correctiesymbolen helpt de leerling kritisch naar zijn eigen werk te leren kijken. De docent beperkt het nakijken tot het plaatsen van symbolen bij een bepaalde fout. Bijvoorbeeld een 's' om aan te geven dat het om een spelfout gaat. De leerling verbetert vervolgens aan de hand van de symbolen zelf de tekst. Daarna doet de docent nog een 'normale' correctie.

In dit docentenmateriaal en achterin het leerlingenboek is een correctiemodel opgenomen, maar u kunt natuurlijk ook uw eigen symbolen of slechts een selectie uit de symbolen gebruiken.

Tips voor de correctie

Maak op stevig, gekleurd, papier losse A4-kopieën van het correctiemodel. Een los vel werkt handiger voor de leerlingen dan steeds heen en weer bladeren in het boek. Leg de kopie (dubbelgevouwen) tussen de vooromslag en het plastic beschermvel.

Wanneer u de boeken op school bewaart, is het handig om op het losse correctiemodel de naam van de leerling te zetten. Dan ziet u door het beschermvel de naam van de leerling. Dat maakt het uitdelen van de boeken gemakkelijk.

Als u buiten de les corrigeert, dan kunt u tussen omslag en beschermvel (of op het correctiemodel) een post-it plakken met daarop de paginanummers waar de leerling iets moet verbeteren, plus individueel commentaar.

Afronding van een lesblok

Als de leerling een blok van 4 lessen heeft gedaan, controleert de docent of alle opdrachten voldoende zijn gemaakt.

Er is aan het eind van het blok ruimte gereserveerd voor opmerkingen van de docent. Gebruik die ruimte voor individuele feedback en feedforward ('Denk om de hoofdletter aan het begin van de zin!' etc.).

Geef met een handtekening aan dat het blok naar behoren is afgerond.

Toetsen

Wanneer een blok is afgerond, maakt de leerling een toets over dat blok. De docent kijkt de toets na aan de hand van de beoordelingsmodellen in deze docentenhandleiding. In de beoordelingsmodellen is aangegeven hoeveel punten een leerling maximaal per prestatie krijgt. In totaal gaat het steeds om honderd punten, zodat er een cijfer met één decimaal achter de komma gegeven kan worden.

Besprek aan de hand van het beoordelingsmodel de toets met de leerling, zodat hij weet wat al goed gaat en wat nog beter kan. Als de toets voldoende is, is de leerling klaar om te beginnen aan het volgende blok. Is de toets nog onvoldoende, laat de leerling zich dan aan de hand van het beoordelingsmodel voor de volgende les voorbereiden op een herkansing (een bis-toets). U kunt bijvoorbeeld de onvoldoende onderdelen met een markeerstift een kleurtje geven. Dan ziet de leerling snel wat er nog beter moet en wat hij voor de bistoets goed moet bekijken.

De opdrachten in de bis-toets lijken sterk op de toetsen uit het boek, alleen de inhouden en settings zijn anders. Aan de hand van het correctiemodel ziet u snel of de leerling de onvoldoende onderdelen inmiddels onder de knie heeft.

Schrijfportfolio

Tijdens de cursus bouwen leerlingen in hun boek een eigen schrijfportfolio op. Om er een mooi geheel van te maken dat de leerling met trots kan laten zien, kunt u de eerste versie van de uitwerkingen van de vrije opdrachten in klad laten doen, en de leerlingen de tekst pas op de werkbladen laten schrijven wanneer de tekst is gecorrigeerd. U kunt de leerlingen ook aanwennen om altijd de eerste versie met potlood te schrijven, zodat ze fouten kunnen weggummen voordat ze ze verbeteren.

Veel succes en plezier gewenst met de cursus!

Groningen, december 2012

Fros van der Maden
edutekst@frosvandermeden.nl

2 Correctiemodel vrije schrijfoopdrachten (*)

- Bekijk je tekst kritisch op fouten, voordat je hem laat nakijken.
- Je docent noteert bij ieder fout een correctiesymbool.
- Verbeter vervolgens aan de hand van de symbolen jouw eigen tekst *in een andere kleur*.
- Je docent corrigeert je tekst voor de laatste keer *in weer een andere kleur*.

<u>Symbool</u>	<u>Fout</u>	<u>Voorbeeld</u>
()	Verkeerde vorm van het woord	een (mooie) huis
_____	Verkeerd woord gebruikt	<u>Daar</u> is een leuke film op tv.
. / .. \ .	Woord te veel	Hij woont /voor\ twee jaar hier.
+ +	Woorden aan elkaar schrijven	zieken + huis + personeel
V	Woord(en) vergeten	Dit T-shirt is V duurst.
S	Spelfout	Ze vind S de soep te zout.
H	Hoofdletter vergeten	Ik woon in groningen H .
i	Interpunctiefout	Hoe gaat het met jou. I
T	Verkeerde tijd	De zon schijnt T gisteren.
B	Bezitsrelatie foutief weergegeven	Herman 's B fiets
# ... #	Woordvolgorde klopt niet	Nu # ik ga# naar huis.
[...]	De zin is niet goed geformuleerd	Hij geeft mij het formulier, [die heb ik ingevuld met pen.]
~~~	Lay-out kwestie	Geen aanhef in brief
^	Tekststructuur klopt niet	Slot ontbreekt
→	Te weinig informatie	Te snelle gedachtesprong
←	Te veel informatie	Iets wordt onnodig herhaald

Naar: Anje Dijk (red.) Taal in zicht. Den Bosch: Malmberg m.m.v. SLO

TIP: Doe iedere dag de test op www.beterspellen.nl op niveau 1F of 2F. Dit helpt echt om beter te gaan spellen. Ga voor de 100%
Ben je dyslectisch? Ga dan naar www.beetjespellen.nl.

3 Antwoorden gestuurde opdrachten (zonder *)

- Deze antwoorden staan ook achterin het boek.
- Met deze antwoorden kijkt de leerling de gestuurde opdrachten zelf na.

Blok 1

1 Vakantiekaart

Opdracht 2

1 Lieve	4 sinds	7 Vondellaan	10 geweldig
2 gaat	5 Alpen	8 skiën	11 tot
3 Kerst	6 hoog	9 Frans	12 groetjes

Opdracht 3

Kolom A: 1 Beste, 2 u, 3 Hoe is het weer in Nederland?, 4 Hoe gaat het met de kat? 5 En hoe is het met uw vrouw? 6 En met uw kleinzoon? 7 Geeft u de poes een aai van ons? 8 Tot volgende week, 9 Groeten, 10 ook van mijn ouders **Kolom B:** de rest

2 Het formulier

Opdracht 1

1 school	6 zegt	11 eerste	16 papier
2 vorig	7 geweest	12 aardig	17 multomap
3 fietsen	8 veel	13 nieuwe	18 doen
4 slaperig	9 fietsenstalling	14 leerlingen	19 vakantie
5 wachten	10 lokaal	15 spelletje	20 echt

Opdracht 4

Naam van het leesteken	Leesteken
1 Punt	.
2 Komma	,
3 Vraagteken	?
4 Uitroepteken	!
5 Dubbele punt	:
6 Puntkomma	;
7 Aanhalingsteken	" of '

Opdracht 5

Kolom A Waarvoor gebruik je het?	Kolom B Naam van het leesteken	Kolom C Het leesteken
1 Vragen	vraagteken	?
2 Pauzeren	komma	,
3 Uitleggen	puntkomma	;
4 Roepen	uitroepteken	!
5 Stoppen	punt	.
6 Citeren	aanhalingsteken	" of '
7 Opsommen	dubbele punt	:

Opdracht 6

Komt er een echte berg in Nederland?

Een echte hoge berg midden in Nederland. Met skipistes, haarspeldbochten en eeuwige sneeuw op de top. Als het aan journalist Thijs Zonneveld ligt, komt zo'n berg er gewoon.

Ieder jaar vertrekken miljoenen Nederlanders naar buitenlandse bergen om daar te skiën, te wandelen of te fietsen. Oud-wielrenner en journalist Thijs Zonneveld vindt dat Nederlanders daar het land niet voor uit moeten gaan.

Serieus

Hij schreef een stukje voor zijn krant *De Pers*, waarin hij fantaseerde over een echte berg in Nederland. Veel mensen raakten enthousiast van het idee en langzaam werd het bergplan serieuzer. Deze week kwamen ruim vijftig architecten, ingenieurs en andere deskundigen bij elkaar om plannen te verzinnen voor de berg.

Hoog

Het hoogste punt van het Nederlandse vasteland is nu de Vaalserberg (322 meter). De nieuwe berg moet minstens zes keer zo hoog worden: ongeveer tweeduizend meter. Daarvoor is een lap grond nodig ter grootte van de stad Utrecht. Een logische plek daarvoor zou bijvoorbeeld de polder van Flevoland zijn.

Nadelen

Er zitten natuurlijk ook nadelen aan zo'n berg. Zo kost het aanleggen veel geld. Volgens Zonneveld zelfs wel twee miljard euro. Zonneveld zegt: 'Maar aan zo'n berg valt natuurlijk ook te verdienen. Met een tolweg met haarspelden bijvoorbeeld. Of met de verkoop van skipassen. Je kunt ook prachtige dure huizen bouwen, met uitzicht op Londen en Antwerpen!'

3 Kort briefje

Opdracht 1

1 informatie geven	3 iets vragen	5 iets afzeggen
2 waarschuwen	4 iets verkopen	6 iets uitleggen

Opdracht 5

- 1 A, 2 B, 3 B, 4 A, 5 A, 6 A, 7 B, 8 B

Opdracht 6

- 1 B, 2 A, 3 A, 4 B

4 Felicitatiekaart

Opdracht 1

1 sturen	4 eeuw	7 moest	10 eerste
2 honderd	5 dag	8 veel	11 Sorry
3 Maar	6 ongevaarlijk	9 gasten	12 kaarten

Opdracht 2

Kolom A: 1 Lieve juf Leny, 2 Van harte gefeliciteerd met uw zoontje!, 3 We hopen dat het met u en de kleine Jos heel goed gaat. 4 Veel liefs namens de hele klas,

Kolom B: de andere zinnen

Opdracht 3

1 Rotterdam	6 jouw	11 Samen	16 Eiffeltoren	21 gekregen
2 november	7 oud	12 geweest	17 pannenkoeken	22 verjaardag
3 Lieve	8 Hoe	13 !	18 nieuwe	23 Kom
4 Van	9 ?	14 stad	19 hond	24 ?
5 gefeliciteerd	10 Parijs	15 vader	20 Hij	25 groeten

Blok 2

5 E-mail

Opdracht 1

1 iets voorstellen   2 bedanken   3 je verontschuldigen

Opdracht 2

1 A3, B1, C2, 2 Lieve Julia, 3 -, 4 Kusjes, 5 Groeten, 6 basketbalwedstrijd

Opdracht 6

1 3, com-pu-ter	3 2, leef-tijd	5 3, be-grij-pen	7 2, wach-ten
2 2, be-dankt	4 2, moei-lijk	6 3, bin-nen-kort	

6 Uitnodiging

Opdracht 1

1 Veel	4 ieder	7 heel	10 winter
2 jaar	5 altijd	8 weet	11 datum
3 taart	6 voorouders	9 geboren	12 verjaardag

Opdracht 2

- 1 Moniek stuurt de uitnodiging.   4 In Giovanni's Keuken, Stationsstraat 122A.
2 Ze gaat een kookfeest geven.   5 Moniek is dan jarig.
3 Het feest is op 7 juli.   6 Je moet haar bellen als je niet komt.

Opdracht 6

Orang-oetan moet sto(pp)en met r(o)ken

De Maleisische orang-oetan Shirley mag van de dierenarts niet meer roken. Ze moet gezonder gaan leven.

De aap lee(f)t al twintig jaar in de dierentuin in het Maleisische Johor. Ma(nn)en geven de orang-oetan regelm(a)tig aangestoken sigare(tt)en. De aap doet de bezoekers n(aa). Ze r(oo)kt de sigare(tt)en op. De bezoekers vinden het gra(pp)ig om (a)pen te zien roken. Maar roken is slecht v(oo)r de gezondheid. (Oo)k v(oo)r de gezondheid van een aap.

Verhui(z)ing

Een dierenorganisatie wil een einde m(a)ken aan de(z)e situatie. De organisatie st(uu)rt Shirley naar een nieuwe dierentuin. (Ee)rst moet Shirly apart w(o)nen. Dan ku(nn)en er geen bezoekers meer bij haar komen. (O)ver enkele weken brengt de organisatie Shirley n(aa)r een wildlife-centrum op het eiland Borneo. Als ze weer helem(aa)l rookvrij is!

7 Lijst

Opdracht 1

Boodschappenlijst Alex
kampeerzaak
slaapzak
slaapmatje
zaklamp
station
2 combitickets
drogist
zonnebrandcrème
tandpasta
boekwinkel
een leuk boek
sportzaak
zwembroek

Opdracht 3

Achternaam	Tussenvoegsels	Voornaam
1. Aardenburg	van de	Amelie
2. Brügemann	von	Caspar
3. Buwalda		Jonathan
4. Coffeng		Claudette
5. Dikova		Natascha
6. Romaniello		Augusta
7. Seck		Moustafa
8. Womak		Leo
9. Zanten	van	Esther
10. Zee	van der	Jan

Opdracht 6

1 het vakantie-/ zomerhuis 2 de fiets-/sport-/vakantie-/werk-/zomerkleding
3 de fiets-/werk-/zaklamp 4 het fiets-/ vakantieland 5 de boodschappen-/klusjes-/
werkljst
6 de klusjes-/ sport-/werkman 7 het aardbeien-/appelsap 8 de fiets-/sport-/werk-
/zomerschoenen 9 de aardbeien-/appeltaart 10 de fiets-/sport-/werk-/zomervakantie

8 Beterschapskaart

Opdracht 1

Kolom A: woorden voor ziekte	Kolom B: woorden voor gezondheid
ziek	fit
hoofdpijn	opgewekt
verkouden	(super)gezond
griepig	goede conditie
hoesten	bewegen
niezen	intensief sporten
bacteriën	groenten en fruit eten
virussen	immuunsysteem
cortisol	bioactieve stoffen
stresshormoon	energie
dik	slapen
snacks eten	melatonine
somber	weerstand
depressief	geluk(kig)

Opdracht 2

1 Hoi	5 mag	9 lekkers	13 gauw
2 hoorden	6 pijn	10 lezen	14 Groetjes
3 naar	7 bezoek	11 beterschap	15 klas
4 lang	8 Centrum	12 Postbus	

Opdracht 3

Kolom A: 1 Lieve, 2 schat van me, 3 Wat hoor ik nu? 4 Heb je griep? 5 Ik hoop dat ik je niet heb aangestoken! 6 Zelf ben ik nu ook verkouden. 7 En mijn keel doet ontzettend pijn. 8 Gauw beter worden, hoor! 9 Zaterdag kom ik even bij je. 10 Heel veel kusjes,
Kolom B: de andere zinnen

Blok 3

9 Advertentie

Opdracht 1

1B, 2D, 3A, 4C

Opdracht 2

1C, 2E, 3B, 4F, 5D, 6G, 7A

Opdracht 6

woord	synoniem	tegenstelling
1 gemakkelijk	eenvoudig	moeilijk
2 goed	correct	fout
3 goedkoop	voordelig	duur
4 groot	flink	klein
5 interessant	boeiend	saai
6 mooi	fraai	lelijk
7 nieuw	jong	oud

10 Aankondiging

Opdracht 1

1C, 2B, 3A, 4D

Opdracht 2

1 A: 2, 1B: 4, 1C: 1, D: 3

4 Het adres van Nijmegen Atletiek, begin- en eindtijd van de training en informatie over de kosten van de clinic en de kleding die je nodig hebt voor de les.

5 Wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe

Opdracht 6

Fragment 1 bestaat,

Fragment 2 zegt, geeft,

Fragment 3 vraagt, doen, helpen,

Fragment 4 organiseer, werken, doet, vullen, doen, doen, hoop, wordt

11 Instructies

Opdracht 1

5, 7, 4, 3, 8, 6, 1, 2

Opdracht 2

1 Pak	3 Snij(d)	5 Leg	7 Doe	9 Bak
2 Pak	4 Leg	6 Snij(d)	8 Laat	10 Eet

Opdracht 3

1 eerst, 2 dan, 3 daarna, 4 vervolgens, 5 tenslotte

Opdracht 4

1 Pak eerst een glas.

2 Pak dan een fles siroop.

3 Schenk daarna siroop in het glas.

4 Doe vervolgens water in het glas.

5 Drink tenslotte de limonade.

Opdracht 6

Kolom A (verleden tijd): verwachtte, liet, schreef, wilde, bracht

Kolom B (voltooid deelwoord): gebeurd, omgekomen, gegeven, gezegd, gedaan

12 Dagboekfragment

Opdracht 1

1C, 2B, 3C, 4B, 5A, 6B, 7A

Opdracht 2

1 Hoi	4 opgehaald	7 aardig	10 gemaakt
2 problemen	5 Na	8 vrienden	11 beginnen
3 met	6 kamer	9 vrij	12 jullie

Blok 4

13 Sociale media

Opdracht 1

1 kreeg	4 uitgebreid	7 reisde	10 maanden
2 uit	5 ruil	8 manier	11 media
3 locatie	6 sponsors	9 schreef	12 om

Opdracht 2

1B, 2A, 3C, 4B, 5A, 6C, 7C

14 Aantekeningen

Opdracht 6

Kolom A: persoonsvorm op de eerste plaats	Kolom B: persoonsvorm op de tweede plaats	Kolom C: persoonsvorm aan het eind van de zin
betaal, Val	kunt, trek, liggen, kosten, heeft, adviseert, kunnen, is, hoopt, hangen	wil, worden

15 Antwoorden

Opdracht 1

Open en gesloten vragen	Gesloten	Open
1. Hoe heet de minister-president van Nederland?	x	
2. Welke stad is de hoofdstad van Nederland?	x	
3. Welke verschillen zijn er tussen Nederland en Spanje?		x
4. Hoe word je een topsporter?		x
5. Wanneer ben je jarig?	x	
6. Waarom zijn er in Nederland geen echte bergen?		x
7. Waar ligt de Nederlandse provincie Zeeland?	x	
8. Wat betekent het woord 'overgewicht'?	x	
9. Waardoor ontstaat overgewicht?		x
10. Welke voor- en nadelen hebben fietshelmen in het verkeer?		x

Opdracht 3

1 'Het ... kennen.' (r.2-3)	6 Met een ganzenveer (r.15)
2 'Alle ... op?' (r.7-8)	7 Om de nieuwe punt te proberen (r.16 – 18)
3 Een Vlaamse monnik (r.10)	8 Uit een liefdesliedje (r.18)
4 In 1100 (r.10)	9 Nee, alleen monniken (r.22)
5 In een klooster in Engeland (r.11)	10 In het Latijn (r.22)

Opdracht 4

- 1 Een mierenkolonie is een complexe organisatie. Aan het hoofd staan een of meer koninginnen. Het volk bestaat uit heel veel werkmieren.
- 2 Mieren communiceren via hun reuk.
- 3 Mensen gebruiken hun zintuigen om informatie over hun omgeving te verzamelen.
- 4 Feromonen zijn geurstoffen voor de communicatie.
- 5 Ze verzamelen informatie via hun voelsprieten.
- 6 Feromonen geven informatie over familierelaties, de juiste weg, gevaar en de functie van een mier.

Opdracht 6

Kolom A: woorden voor tijd	Kolom B: woorden voor plaats	Begin van de zin	Midden/eind van de zin
In de vroege middeleeuwen		x	
	naar school		x
	in hun kloosters		x
	naar school		x
In de 12 ^e eeuw		x	
In de 16 ^e eeuw		x	
	naar school		x
	in Nederland		x
voor die tijd			x
	in Europa		x
In de 18 ^e eeuw		x	
	in Nederland		x
	naar school		x
In 1460		x	
	ter scolen/ naar school		x

16 Verslag

Opdracht 1

1 pakten   4 gingen   7 kwamen   10 leverden   13 dronken
2 checkten   5 hadden   8 zagen   11 in   14 vertrokken
3 uit   6 lagen   9 maakten   12 aten

Opdracht 3

1 Het doel van het practicum is het meten van de inhoud van een voorwerp.
2 Ze heeft nodig: een plastic bekertje, een frisdrankblikje, 1 reageerbuis, water, een maatcilinder.
3 Ze doet water in het bekertje, het blikje en de reageerbuis en ze *schat* het volume.
4 Ze giet het water in een maatcilinder en ze *meet* het volume.
5 Nee 6 Eigen antwoord

Blok 5

17 Verhaal

Opdracht 1

1 Hij kon niet lezen en schrijven, omdat hij te arm was om naar school te gaan.
2 Een tovenaars is iemand die kan toveren.
3 Hij leest hoe een mens zichzelf kan veranderen in allerlei dingen.
4 De jongen verandert zich daarna in een paard, dan in een haas, daarna in een vlieg, dan in een ring, daarna in een rijstkorrel en tenslotte in een vos.
5 De tovenaars verandert zich dan in een vogel, daarna in een man en tenslotte in een haan.
6 Bijvoorbeeld: schapen, paarden, geiten, varkens, kippen.

Opdracht 6

1 informatie geven
2 amuseren
3 activeren
4 je gevoel uitdrukken
5 mening geven/overtuigen

18 Brief

Opdracht 1

1B, 2C, 3A, 4A, 5A, 6C, 7A

Opdracht 3

1C, 2B, 3 Geachte, 4 Hoogachtend,

5 eigen antwoord

6 Vanaf 29 maart

7 2 tijdelijk, 3 ontvingen, 4 werkzaamheden, 5 aangeraden, 6 lopend, 7 bereiken, 8 gewoon, 9 iedereen

19 Opstel

Opdracht 1

1 piloot en coureur, 2 C, 3 racewagens, 4 C, 5 verliezen, 6 Dat weet hij niet meer zeker.

7 2 houden, 3 worden, 4 krijgen, 5 denken, 6 vinden, 7 zien, 8 beginnen, 9 komen, 10 leven, 11 gaan, 12 doen, 13 hangen, 14 slapen, 15 bouwen, 16 zijn, 17 kunnen, 18 winnen,

19 hebben, 20 willen

Opdracht 3

1 samen	5 ruimtestation	9 vader	13 moeten
2 drie	6 waren	10 experimenten	14 lang
3 perfect	7 ruimtevaarders	11 bestudeert	15 dagen
4 open	8 dochttertje	12 berekenen	16 boord

Opdracht 6

1 inleiding: alinea 1, middenstuk: alinea's 2-4, slot: alinea 5

2 onderwerp: 'Ik heb ...te worden.'

3	Ik was de winnaar	alinea 4
	Op het parcours	alinea 2
	Thuis	alinea 3

4 Jonathans conclusie in het slot van de teks is: ' Dat was ... halen!'

20 Interview

Opdracht 1

1 Eritrea	3 2006	5 voor een stage	7 op de ISK
2 2 jaar	4 wiskunde	6 je moet een doel hebben en je moet Nederlands leren	

Opdracht 2

1 aardwetenschappen	5 een kaart maken van een gebied
2 onderzoek doen in de natuur	6 Het is intensief.
3 wis-, natuur- en scheikunde	7 Bij Shell, de overheid of een architectenbureau
4 'systeem aarde'	

Opdracht 5

Schrijfdoel Tekst	informatie geven	activeren	je mening geven	amuseren	je gevoel uitdrukken
Les 17: 3				x	
Les 17: 4				x	
Les 18: 2	x			x	
Les 18: 4			x		
Les 18: 6	x				

Blok 6

21 Nieuwsbericht

Opdracht 1

- 1 Laura heeft haar zeiltocht rond de wereld afgerond.
- 2 Laura is de jongste mens die ooit solo rond de wereld heeft gereisd.
- 3 Het Guinness Book of Records registreert haar record niet, omdat het jongeren niet wil aanmoedigen om gevaarlijke dingen te doen.
- 4 Ze had geldproblemen en een leerplichtambtenaar en de Kinderbescherming maakten bezwaar tegen het project.
- 5 Ze wil havo-examens doen.
- 6 Dat staat niet in de tekst.

Opdracht 2

1 gekregen	4 persoon	7 over te steken	10 door
2 is van plan	5 toestemming	8 circusartiesten	
3 Canadese	6 stimuleren	9 uitgezonden	

Opdracht 6

1 tenslotte – tijdvolgorde	6 Doordat - oorzaak
2 bijvoorbeeld – voorbeeld	7 kortom - samenvatting
3 dus – conclusie	8 maar - tegenstelling
4 tenzij/maar niet als – voorwaarde	9 dan - vergelijking
5 omdat – reden	10 verder – opsomming

22 Meningtekst

Opdracht 1

- 1 Openbaar vervoer
- 2 Bijvoorbeeld: oneetbaar, ondrinkbaar, onleesbaar, onbetaalbaar, onzichtbaar
- 3 Hij vindt het een goed idee om trams in Amsterdam zonder conducteur te laten rijden.
- 4 Zo wil hij bezuinigen op het openbaar vervoer.
- 5 Bashir en Ivens vinden het plan van Wiebes een slecht idee.
- 6
  - 1 De tram is zonder conducteur onveiliger.
  - 2 Er komen meer zwartrijders.
  - 3 Veel conducteurs worden werkloos.

Opdracht 2

1 pesten	4 kleren	7 procent	10 vanwege
2 onderzoek	5 jongeren	8 oplossing	
3 leeftijd	6 gepest	9 eigen	

Opdracht 6

1 mening, 2 feit, 3 feit, 4 mening, 5 feit

23 Gedicht**Opdracht 6**

1 E, 2 H, 3 F, 4 J, 5 C, 6 L, 7 K, 8 M, 9 N, 10 B, 11 O, 12 I, 13 G, 14 A, 15 D

24 Recensie**Opdracht 1**

1 C, 2 A, 3 C, 4 B, 5 B, 6 B, 7 A

Opdracht 3

1 gaat over	4 kast	7 familie	10 helemaal
2 tijdens	5 onze	8 vind	11 boek
3 nemen	6 schrijven	9 aparte	

4 Beoordelingsmodellen toetsen

- Aan de hand van deze modellen beoordeelt u de 6 toetsen in het boek.
- Per toets zijn er 100 punten te behalen.
- Gedeeld door 10 levert dit een cijfer op de tienpuntsschaal op, met één decimaal achter de komma.
- De modellen zijn dubbelzijdig op één vel papier te kopiëren, zodat u de beoordeling mee kunt geven aan de leerling.
- Mocht het nodig zijn dat een leerling een toets (gedeeltelijk) overdoet, dan kunt u gebruik maken van de extra toetsen in deze handleiding. Beoordeel de extra toets aan de hand van het eerste beoordelingsmodel; controleer of de fouten uit de eerste toets nu niet meer gemaakt worden.

Beoordeling toets blok 1: les 1 – 4

Opdracht 1: je eigen naam en adres schrijven

- totaal 20 punten
- 4 punten per item

Criterium	Behaald
1 <i>eigen</i> voor- en achternaam	
2 straat en huisnummer	
3 postcode en woonplaats	
4 land (eventueel)	
5 hoofdletters op de juiste plaats	
Totaal aantal punten opdracht 1	

Opdracht 2: hoofdletters plaatsen

- 20 punten
- 1 punten per item

Mijn naam is **A**usa. Ik kom uit **I**Jsland. **I**Jsland ligt in het noordwesten van **E**uropa. **D**e hoofdstad heet **R**eykjavik. **I**Jsland is een eiland: aan de zuidgrens is de **A**tlantische **O**ceaan, in het westen de **G**roenlandzee en in het noorden de **N**oordelijke **I**Jssee.

Ik woon nu een half jaar in **N**ederland en ik spreek al aardig **N**ederlands. Ik ben jarig op 25 december, dus met **K**erst. **D**it jaar is dat op een zaterdag. **O**p mijn verjaardag staat er altijd een kerstboom bij ons in huis.

Totaal aantal punten opdracht 2 = _____

Opdracht 3: leestekens plaatsen

- 20 punten
- 2 punten per item

- 1 Samira houdt van appels, bananen, mandarijnen en peren.
- 2 Hoera, ik heb een 8 voor mijn toets!
- 3 Wanneer kom je weer op school?
- 4 Felix zegt: 'We moeten nu echt gaan Over 5 minuten komt de bus.'

Totaal aantal punten opdracht 3 = _____

Opdracht 4: een kaart schrijven

- totaal 20 punten
- maximaal 2 punten per item

Criterium	Behaald
1 Aanhef: iets als <i>Lieve ...</i> , of <i>Beste .....</i> , of <i>Hallo ...</i> , met komma	
2 Eerste zin begint met hoofdletter.	
3 De tekst bevat een correcte felicitatie, zoals <i>Gefeliciteerd met je verjaardag!</i>	
4 Er wordt iets verteld over de schoolreis.	
5 De tekst bestaat uit minimaal 30 woorden.	
6 De tekst bevat een afsluiting, zoals <i>Liefs</i> , of <i>Groetjes</i> ,	
7 De tekst is duidelijk leesbaar.	
8 Er zijn niet of nauwelijks fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn niet of nauwelijks fouten met leestekens.	
10 Er zijn niet of nauwelijks fouten met spelling.	
Totaal aantal punten opdracht 4	

Opdracht 5: een briefje schrijven

- totaal 20 punten
- maximaal 2 punten per item

Criterium	Behaald
1 Aanhef: iets als <i>Geachte ...</i> , of <i>Beste .....</i> , (Geen <i>Hallo ...</i> ,)	
2 Eerste zin begint met hoofdletter.	
3 De tekst bevat een afzegging voor de training vanavond.	
4 Er wordt een reden gegeven (schoolfeest).	
5 De tekst is kort en duidelijk.	
6 De tekst bevat een afsluiting, zoals <i>Met vriendelijke groet</i> , of <i>Groet(en)</i> ,	
7 De tekst is duidelijk leesbaar.	
8 Er zijn niet of nauwelijks fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn niet of nauwelijks fouten met leestekens.	
10 Er zijn niet of nauwelijks fouten met spelling.	
Totaal aantal punten opdracht 5	

Totaal aantal punten toets blok 1 = _____

Omcirkel:

A Goed gedaan. Je kunt beginnen met blok 2.

B Bestudeer wat nog niet goed gaat. Doe de volgende les toets blok 1 bis.

Beoordeling toets blok 2: les 5 – 8

Opdracht 1: een e-mail schrijven

- totaal 25 punten
- maximaal 2 punten per item
- 1 bonuspunt

Criterium	Behaald
1 Afzender is genoteerd.	
2 Het onderwerp is duidelijk.	
3 De geadresseerde is genoteerd.	
4 De aanhef is correct (<i>Geachte ...</i> , of <i>Beste ...</i> , geen <i>Hallo!</i>).	
5 De boodschap is duidelijk.	
6 De tekst bevat een passende afsluiting, zoals <i>Met vriendelijke groet</i> ,	
7 De toon is beleefd.	
8 Er zijn niet of nauwelijks fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn niet of nauwelijks fouten met leestekens.	
10 Er zijn niet of nauwelijks fouten met spelling.	
11 De woorden zijn goed afgebroken.	
12 Samengestelde woorden zijn aan elkaar geschreven.	
13 Bonuspunt	
Totaal aantal punten opdracht 1	

Opdracht 2: een uitnodiging schrijven

- totaal 30 punten
- maximaal 3 punten per item

Criterium	Behaald
1 De aanhef is correct (<i>Geachte ...</i> , of <i>Beste ...</i> , geen <i>Hallo!</i>).	
2 De boodschap is duidelijk.	
3 Er ontbreken geen gegevens.	
4 De tekst bevat een passende afsluiting, zoals <i>Met vriendelijke groet</i> ,	
5 De toon is uitnodigend en beleefd.	
6 Er zijn niet of nauwelijks fouten met hoofdletters.	
7 Er zijn niet of nauwelijks fouten met leestekens.	
8 Er zijn niet of nauwelijks fouten met spelling.	
9 De woorden zijn goed afgebroken.	
10 Samengestelde woorden zijn aan elkaar geschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 2	

Opdracht 3: een lijst maken

- totaal 20 punten
- maximaal 2 punten per item

Criterium	Behaald
1 Er staat eten op de lijst.	
2 Er staat drinken op de lijst.	
3 Er staat iets tegen de zon op de lijst (zonnebrandcrème, hoed etc.)	
4 Er staan zwemspullen op de lijst (handdoek, zwembroek etc.)	
5 Er staan droge kleren op de lijst.	
6 De woorden zijn goed leesbaar.	
7 De lijst ziet er verzorgd uit.	
8 Er zijn niet of nauwelijks fouten met spelling.	
9 De woorden zijn, indien nodig, goed afgebroken.	
10 Samengestelde woorden zijn aan elkaar geschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 3	

Opdracht 4: een beterschapskaart schrijven

- totaal 25 punten
- maximaal 2 punten per item
- 1 bonuspunt

Criterium	Behaald
1 Aanhef: iets als <i>Beste .....</i> , met komma	
2 Eerste zin begint met hoofdletter.	
3 De tekst bevat een beterschapswens.	
4 Er wordt iets verteld over school.	
5 De tekst bevat een afsluiting, zoals <i>Hartelijke groeten</i> , met komma.	
6 De tekst is duidelijk leesbaar.	
7 De toon is vriendelijk.	
8 Er zijn niet of nauwelijks fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn niet of nauwelijks fouten met leestekens.	
10 Er zijn niet of nauwelijks fouten met spelling.	
11 De woorden zijn goed afgebroken.	
12 Samengestelde woorden zijn aan elkaar geschreven.	
13 Bonuspunt	
Totaal aantal punten opdracht 4	

Totaal aantal punten toets blok 2 = _____

Omcirkel:

A Goed gedaan. Je kunt beginnen met blok 3.

B Bestudeer wat nog niet goed gaat. Doe de volgende les toets blok 2 bis.

Beoordeling toets blok 3: les 9 – 12

Opdracht 1: een advertentie schrijven

- totaal 20 punten
- maximaal 2 punten per item

Criterium	Behaald
1 Boven de advertentie staat: Te koop (aangeboden).	
2 De stoel wordt duidelijk beschreven.	
3 Er wordt een prijsindicatie gegeven.	
4 De advertentie bevat contactgegevens (bijvoorbeeld een 06-nummer).	
5 De advertentie is duidelijk leesbaar.	
6 De advertentie ziet er aantrekkelijk uit.	
7 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
8 Er zijn geen fouten met leestekens.	
9 Er zijn geen fouten met spelling.	
10 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 1	

Opdracht 2 : een aankondiging schrijven

- totaal 30 punten
- 12 punten voor item 1
- maximaal 3 punt voor rest items

Criterium	Behaald
1 De aankondiging geeft antwoord op de 5W+1H-vragen. Per W-ofH-vraag 2 punt = 6x2 = 12 punten	(max.12p.!)
2 De aankondiging is duidelijk leesbaar.	
3 De aankondiging ziet er aantrekkelijk uit.	
4 Er zijn geen fouten met de (werkwoord)spelling.	
5 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
6 Er zijn geen fouten met leestekens.	
7 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 2	

Opdracht 3 : instructies schrijven

- totaal 20 punten
- maximaal 2 punten per item

Criterium	Behaald
1 De instructies worden gegeven met de stam van het werkwoord.	
2 De volgorde wordt aangegeven met eerst, dan, daarna, vervolgens, tenslotte.	
3 De instructie is compleet en duidelijk.	
4 De instructie is goed leesbaar.	
5 De instructie ziet er netjes uit.	
6 De werkwoorden zijn correct gespeld.	
7 Er zijn geen fouten met de overige spelling.	
8 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn geen fouten met leestekens.	
10 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 3	

Opdracht 4 : je weekend beschrijven

- totaal 30 punten
- maximaal 3 punten per item

Criterium	Behaald
1 De beschrijving geeft een beeld van het weekend van de schrijver.	
2 De beschrijving is gestructureerd met behulp van signaalwoorden (Op zaterdag ..., Op zondag ...)	
3 Er zijn alinea's te herkennen.	
4 De beschrijving is duidelijk leesbaar.	
5 De aankondiging ziet er verzorgd uit.	
6 De werkwoorden zijn correct gespeld.	
7 Er zijn geen fouten met de overige spelling.	
8 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn geen fouten met leestekens.	
10 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 4	

Totaal aantal punten toets blok 3 = _____

Omcirkel:

A Goed gedaan. Je kunt beginnen met blok 4.

B Bestudeer wat nog niet goed gaat. Doe de volgende les toets blok 3 bis.

Beoordeling toets blok 4: les 13 – 16

Opdracht 1: vragen over een tekst beantwoorden

- totaal 50 punten
- 8 punt per item:
  - maximaal 4 punten voor inhoud
  - maximaal 4 punten voor vorm
- maximaal 2 punten voor verzorgdheid tekst

Criterium	Behaald
1 Inhoud (4): Vroeger was de Beemster geen land, maar een meer. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
2 Inhoud (4): 'Land dat door mensen zelf is gemaakt.' Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
3 Inhoud (4): In de Middeleeuwen zijn de Nederlanders begonnen met het droogmaken van land. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
4 Inhoud (4): Rond 1600 is de Beemster drooggemaakt. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
5 Inhoud (4): De drooglegging heeft ongeveer 12 jaar geduurd. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
6 Inhoud (4): Vanwege de strakke inrichting is de Beemster wereldberoemd. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
7 Inhoud (4): (Vroeger gebeurde dit door windmolens.) Tegenwoordig gebeurt dit met computers en elektrische pompen. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
8 Inhoud (4): Twee andere polders zijn de Flevopolder en de Maasvlakte. Vorm (4): De zin is compleet en correct.	
9 (2) De antwoorden zien er verzorgd uit.	
Totaal aantal punten opdracht 1	

Opdracht 2 : een verslag schrijven

- totaal 50 punten
- maximaal 5 punten per item

Criterium	Behaald
1 Het verslag heeft een titel.	
2 Er wordt een beschrijving gegeven van een onvergetelijke dag.	
3 Er zijn alinea's te herkennen.	
4 De beschrijving is duidelijk leesbaar.	
5 De woordvolgorde in de zinnen is acceptabel tot correct.	
6 De werkwoorden zijn correct gespeld.	
7 Er zijn geen fouten met de overige spelling.	
8 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn geen fouten met leestekens.	
10 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 2	

Totaal aantal punten toets blok 4 = _____

Omcirkel:

A Goed gedaan. Je kunt beginnen met blok 5.

B Bestudeer wat nog niet goed gaat. Doe de volgende les toets blok 4 bis.

Beoordeling toets blok 5: 17 – 20

Opdracht 1: een formele brief schrijven

- totaal 60 punten
- maximaal 4 punten per item

Criterium	Behaald
1 Aanhef: <i>Geachte ...</i> , [Geen <i>Hallo ...</i> ,]	
2 Eerste zin begint met hoofdletter.	
3 De brief bevat een inleiding, kern en slot.	
4 Het verzoek is duidelijk.	
5 Er wordt een reden gegeven voor het verzoek.	
6 De tekst is kort en duidelijk.	
7 De tekst bevat een afsluiting, zoals <i>Hoogachtend</i> , of <i>Met vriendelijke groet</i> ,	
8 De tekst is duidelijk leesbaar.	
9 Er wordt een passend register gebruikt (u, uw).	
10 De zinsbouw is acceptabel tot correct.	
11 Er zijn niet of nauwelijks fouten met hoofdletters.	
12 Er zijn niet of nauwelijks fouten met leestekens.	
13 Er zijn niet of nauwelijks fouten met werkwoordspelling.	
14 Er zijn niet of nauwelijks fouten met overige spelling.	
15 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 1	

Z.o.z. voor opdracht 2.

Opdracht 2: vragen opstellen

- totaal 40 punten
- maximaal 5 punten per item:
maximaal 3 voor inhoud
maximaal 2 voor vorm
- maximaal 5 punten voor verzorgdheid tekst

Criterium	Behaald
1 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
2 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
3 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
4 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
5 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
6 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
7 Inhoud (3): De vraag is passend en interessant. Vorm (2): De vraag is correct geformuleerd.	
8 (5) De tekst ziet er verzorgd uit.	
Totaal aantal punten opdracht 2	

Totaal aantal punten toets blok 5 = _____

Omcirkel:

A Goed gedaan. Je kunt beginnen met blok 6.

B Bestudeer wat nog niet goed gaat. Doe de volgende les toets blok 5 bis.

Beoordeling toets blok 6: les 21 – 24

Opdracht 1 : een nieuwsbericht schrijven

- totaal 50 punten
- maximaal 5 punten per item

Criterium	Behaald
1 Het nieuwsbericht heeft een titel.	
2 Er wordt een beschrijving gegeven van iets dat deze week is gebeurd.	
3 Er zijn signaalwoorden gebruikt om tekstverbanden aan te geven.	
4 De tekst is duidelijk leesbaar.	
5 De woordvolgorde in de zinnen is acceptabel tot correct.	
6 De werkwoorden zijn correct gespeld.	
7 Er zijn geen fouten met de overige spelling.	
8 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn geen fouten met leestekens.	
10 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 1	

Opdracht 2 : een meningtekst schrijven

- totaal 50 punten
- maximaal 5 punten per item

Criterium	Behaald
1 De tekst heeft een titel.	
2 Er wordt een mening gegeven.	
3 Er worden minimaal 3 argumenten gegeven.	
4 Er zijn signaalwoorden gebruikt om tekstverbanden aan te geven.	
5 De tekst is duidelijk leesbaar.	
6 De woordvolgorde in de zinnen is acceptabel tot correct.	
7 Er zijn geen fouten met de (werkwoord) spelling.	
8 Er zijn geen fouten met hoofdletters.	
9 Er zijn geen fouten met leestekens.	
10 De woorden zijn correct afgebroken/aaneengeschreven.	
Totaal aantal punten opdracht 2	

Totaal aantal punten toets blok 6 = _____

Omcirkel:

A Goed gedaan. Je schrijfvaardigheid is nu op niveau A1 / A2 / B1.

B Bestudeer wat nog niet goed gaat. Doe de volgende les toets blok 6 bis.

Extra toetsen

Bis-toets blok 1: les 1 – 4

Cijfer: _____

- 1 Deze adresgegevens staan door elkaar.
Schrijf ze op de goede plaatsen op de regels hieronder.

5432AB / Nederland / Amanda Coetzee / Stationsstraat / 2B / Zaandam

---

- 2 Zet hoofdletters waar nodig.

sinds januari heb ik een nieuwe buurjongen. zijn naam is alex patra.

hij komt uit india. de ouders van alex hebben een winkel waar ze indiaase producten verkopen: de tandoorishop in de kerklaan.

Alex spreekt erg goed engels (beter dan ik!), maar zijn nederlands is nog niet zo goed. in de isk werkt hij hard aan zijn taal.

met pasen hebben we een paar dagen vrij van school. dan gaan we en ik samen logeren bij mijn oom en tante in amsterdam.

- 3 Zet leestekens in de zinnen:

- 1 Wanneer gaan we naar huis vroeg het meisje aan haar moeder
- 2 Dit moet je meenemen een slaapzak een tandenborstel en schone kleren
- 3 Help Ik krijg de wc-deur niet open
- 4 Waarom vraag je dat

- 4 Je bent verhuisd. Een Nederlandse vriend(in) van je vorige school is morgen jarig is. Je schrijft een kaart.
Schrijf de *complete* tekst voor je kaart op de volgende pagina.
Adressering hoeft niet. Gebruik minimaal 30 woorden.

**5 Over een uur heb je judoles, maar je judopak zit nog in de was!
Jouw broer zit ook op judo en hij heeft dezelfde maat. Hij is nog op
school.
Je neemt zijn judopak mee naar de les.
Schrijf een briefje aan je broer.**

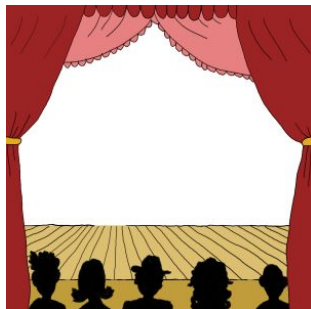
Bis-toets blok 2: les 5 – 8

Cijfer: _____

- 1 In het weekend maak je een werkstuk voor biologie. Het werkstuk moet maandag ingeleverd worden. Je moet nog heel veel doen. Het is duidelijk dat je het werkstuk niet afkrijgt. Schrijf je docent biologie een mail. Leg je probleem uit. Vraag om een paar dagen uitstel.

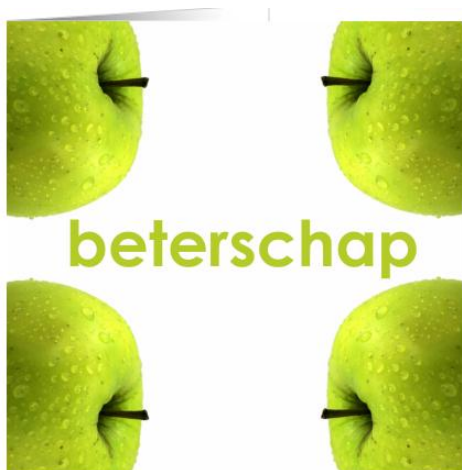
van _____
onderwerp _____
aan _____

- 2 Over 2 weken is er een Gala-avond op school. Jij zit in de organisatie. Er is een mooi programma met muziek, dans en theater. Schrijf een uitnodiging om alle leerlingen mee te geven naar huis. Bedenk zelf datum en tijd.

- 3 Binnenkort ga je een week op schoolreis. Het is herfst. Jullie gaan naar een kampeerboerderij in het bos. Wat neem je allemaal mee? Maak een lijst.**

- 4 Je Nederlandse buurmeisje ligt in het ziekenhuis. Ze heeft een blindedarmontsteking. Schrijf een kaart aan je buurmeisje.**

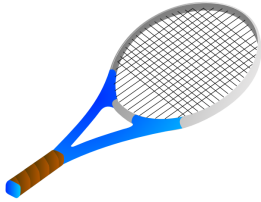

Bis-toets blok 3: les 9 – 12

Cijfer: _____

- 1 Je wilt je tennisracket verkopen.
Maak een advertentie voor in de supermarkt.

- 2 Om geld in te zamelen voor Artsen zonder Grenzen organiseert jouw school een rommelmarkt. De rommelmarkt is over twee weken op zaterdag van 10.00 tot 16.00. Jullie willen graag veel publiek. Maak een aankondiging.

3   Hoe zet je een pot thee? Schrijf instructies.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

4   Beschrijf vandaag: wat heb je gedaan en wat ga je nog doen? Gebruik minimaal 100 woorden.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- 1 Lees de tekst en beantwoord de vragen in complete en correcte Nederlandse zinnen.

Havenstad Rotterdam

Nederland is een belangrijk handelsland. Dat zie je goed aan de havenstad Rotterdam. Deze stad ligt aan de Noordzee in de delta van grote Europese rivieren. De haven is voor grote zeeschepen bereikbaar. In het achterland (onder meer Duitsland) wonen op een dag rijden wel honderd miljoen mensen. Daarom is Rotterdam de natuurlijke plek voor de belangrijkste haven van Europa.

Een dorpje aan de Rotte

Rond het jaar 1250 was in de monding van het riviertje de Rotte een dam gemaakt. Die dam moest ervoor zorgen dat de zee het riviertje niet te zout maakte. Bij de dam werden al snel goederen met de hand overgeladen van rivierboten op zeescheepjes: het begin van de Rotterdamse haven.

Rotterdam als vissershaven

In de 16e eeuw werd Rotterdam een belangrijke vissershaven. Later kwam daar de scheepvaart naar de koloniën bij. Toch werd Rotterdam nooit het centrum van de koloniale handel. De haven was toen te moeilijk bereikbaar voor zeeschepen. Daarnaast woonden de belangrijkste kooplieden en ondernemers in Amsterdam.

De Nieuwe Waterweg

Pas in de 19e eeuw werd Rotterdam echt belangrijk. Via de duinen werd een nieuwe verbinding van de zee naar de haven gegraven: de Nieuwe Waterweg.

In Duitsland was er steeds meer mijnbouw en industrie. Zij zochten een korte weg naar zee. Dat kon via Rotterdam. Ook werd de haven moderner; er kwamen in de haven betere voorzieningen voor het laden en lossen van de schepen. En goederentreinen zorgden voor snel transport van producten.

Bombardementen

In de Tweede Wereldoorlog werd de haven grotendeels platgebombardeerd. Vanwege het economisch belang werd de haven daarna zo snel mogelijk weer opgebouwd. Na de oorlog ging Europa succesvol samenwerken en werd de Duitse economie snel weer gezond. Daardoor herstelde de handel tussen Nederland en het achterland zich ook goed. De haven bleef groeien.

Nederland wil graag dat Rotterdam groot blijft

Ook nu groeit de haven nog. Maar ook andere havens worden belangrijk. De Nederlandse regering wil dat Rotterdam een belangrijke wereldhaven blijft. Daarom zorgt de regering ervoor dat de haven goed bereikbaar is. Bijvoorbeeld door de aanleg van de Betuweroute: een nieuwe goederenspoorlijn tussen Rotterdam en Duitsland. Dat is één van de projecten om de haven klaar te maken voor de toekomst.

Naar: www.entoen.nu

1 Waar ligt Rotterdam?

---

2 Waarom maakt Rotterdam zo geschikt als havenstad? Geef antwoord in je eigen woorden.

---

3 Lees alinea 2: 'Een dorpje aan de Rotte'. Waarom heet de havenstad Rotterdam?

---

3 Lees alinea 3: 'Rotterdam als vissershaven'. Waarom werd het geen succes met de koloniale handel in Rotterdam? Citeer de zinnen waarin het antwoord staat.

---

4 In de 19^e eeuw werd Rotterdam goed bereikbaar voor zeeschepen. Hoe kwam dat?

---

5 Waarom was Rotterdam in de 19^e eeuw een belangrijke havenstad?

---

6 Vertel in je eigen woorden waarom de Nederlanders de haven van Rotterdam snel herstelden na de Tweede Wereldoorlog.

---

7 Waarom doet de Nederlandse overheid zijn best om Rotterdam goed bereikbaar te houden?

---

8 Geef een voorbeeld van een project om de havenstad Rotterdam aantrekkelijk te houden.

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on its right side, suggesting it's resting on a surface.

Bis-toets blok 5: 17 – 20

Cijfer: _____

- 1 Je hebt bij een zwemwedstrijd de hoofdprijs gewonnen: een uur lang 'zwemmen met dolfijnen'!
Helaas is het op een dag dat je school hebt ...
Toch wil je heel erg graag. De dag is op vrijdag over een week. Omdat je eerst naar het dolfinarium moet reizen, wil je graag de hele dag vrij.
Schrijf een brief aan de directeur van je school om toestemming te vragen.

2. **Wat doe jij het liefst? Muziek maken, voetballen, computeren?**
Kies iemand die hier veel over weet. Bijvoorbeeld een beroemde muzikant of voetballer. Schrijf 7 vragen op die je wilt stellen aan jouw idool.

Deze persoon wil ik interviewen: _____

Vraag 1

Vraag 2

Vraag 3

Vraag 4

Vraag 5

Vraag 6

Vraag 7

Bis-toets blok 6: les 21 – 24

Cijfer: _____

- 1. Schrijf een nieuwsbericht over iets dat op jouw school is gebeurd.**

[illegible]

- [illegible]